

Xerocnephasia rigana

Större vitbandsvecklare

Fjärilar, Vecklare

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Tortricidae (vecklare), **Släkte:** *Xerocnephasia*, **Art:** *Xerocnephasia rigana* - större vitbandsvecklare (Sodoffsky, 1829) **Synonymer:** *Cnephasia rigana* (Sodoffsky, 1829), *större vitbandvecklare*

Kännetecken

Framvinge vitgrå med basfält, mittfält och utkant brungrå och med inslag av svarta vingfjäll. Costalfläck vitgrå med svartgrå framkantsfläckar. Bakvinge ljusgrå med brungrå fjäll som bildar linjer som ger ett retikulerat intryck. Arten skulle närmast kunna förväxlas med mindre vitbandvecklare *Periclepsis cinctana* som påträffas på liknande marker men denna är som regel något mindre och saknar det brungrå bandet vid utkanten. Vingspann 14-21 mm. Båda arterna är avbildade i Svensson (2006) och Razowski (2002).

Utbredning och status

Arten förekommer på sandfält och åskullar mycket lokalt i Skåne, Blekinge, Småland, Västergötland och Bohuslän. På Öland och Gotland påträffas arten också på alvarmarker med vittringsgrus. I Norden finns större vitbandvecklare även i Danmark. De övriga förekomsterna i Europa finns i Baltikum, Ryssland, Mellan- och Sydeuropa men med stora luckor i utbredningen. Arten är transpalearktisk och fortsätter Ryssland österut till Sibirien, Mongoliet, Korea och norra Kina.

Ekologi

Större vitbandvecklare finns på lokaler med förekomster av värdväxterna fältsippa *Pulsatilla pratensis* och backsippa *P. vulgaris*. Fjärilen flyger i senare delen av maj in i juni och i en andra generation i början av augusti. Larven lever under de nedre bladen i vävrör i juni-juli och den sena generationen från augusti-september och övervintrar under dessa till april-maj nästkommande år.

Hot

Igenväxning eller skogsplantering till följd av att dessa naturbetesmarker inte längre brukas eller betas. Som exempel kan nämnas att habitat på sandområden i östra Skåne har minskat med 50 % på nio år. Explorering av markerna för anläggande av golfbanor, bebyggelse etc.

Åtgärder

Åtgärder som missgynnar värdväxten (se ovan) bör undvikas, vilket innebär att skogsplantering, igenväxning och bebyggelse bör förhindras där arten förekommer. Naturbete bör ingå som en åtgärd på lokaler där arten finns för att hålla markerna öppna.

Övrigt

Razowski, J. 2002. Tortricidae of Europe. Volume 1 Tortricinae and Chlidanotinae. Bratislava.
Svensson, I. 2006. Nordens vecklare. The Nordic Tortricidae. Entomologiska Sällskapet i Lund
Tyler, T. 2003. Sandstämpens status vårvintern 2003. Botaniska notiser 136(4): 1-22.

Författare

Göran Palmqvist 2011 © ArtDatabanken, SLU